

TELEGRAFUL ROMAN.

Nr. 52. ANUL XII.

Sabiu, in 5 17 Iuliu 1864.

Telegrafulu iese de doua ori pe septimana: joia si Duminica. — Prenumeratiunea se face in Sabiu la espeditura foiei; pe afara la c. r. poste, cu bani gat'a, prin scrisori francate, adresate catre espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiu este pe anu 7. fl. v. a. ear' pe o jumetate de anu 3. fl. 50. Pentru celelalte parti ale Transilvaniei si pen-

tru provinciile din Monarchia pe unu anu 8 fl. era pe o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri straine pe anu 12 pe 1/2 anu. 6 fl. v. a.

Inseratele se platescu pentru inteia ora cu 7. cr. sirulu cu litere mici, pentru a doua ora cu 5 1/2 cr. s. pentru a trei'a repetire cu 3 1/2 cr. v. fa

Diet'a transilvana.

Siedinti'a din 19 Iuniu (1 Iuliu.)

(Drumul feratu.)

(Continuare si capetu.)

Dupa citirea protocolului in limb'a magiara si dupa aplacidarea unei scurte concedie pentru M. Schuller si G. Munteanu, se continua desbaterea asupra drumului feratu transilvanu.

Br. de Friedenfels descrie inceputulu acestei cause multu importante; apera regimulu contra invinuirilor aduse in siedinti'a din urma de mai multi oratori; espune datoriile tieri fatia cu imperiulu, care a smulsu tier'a din ghiarele Turciloru si i-a restituitu pacea, ordinea si buna starea; documenteaza, ca nu regimulu e de vina, deca inca nu s'au inceputu cladirea drumului feratu, ci luptele cele necurmte intre cele doue partide din tierra, ambele tari si mari; in fine, de si nu pote consimti pedeplinu nici cu principiile, nici cu form'a representatiunei, totusi, apretiuindu mai multu fiinti'a de catu form'a, se invoiesce cu representatiunea, sperandu, ca astfelu diet'a va deveni la unu concludu unanimu.

Branu de Lemény staruiesce pentru lini'a Aradu-Brasiovu cu linii laterale spre Clusiu si Sabiu, ca pentru lini'a cea adevratu transilvana.

E. Herbert ia dreptu testu (ilaritate) pentru cuventarea sea legea imperiala din a. 1856. nr. 238, § 2 si 5, unde se dice, ca concessiunea pentru prelucrile drumurilor ferate compe te ministeriulu de comerci, industria si cladiri publice in contielegere cu ministeriulu de interne si cu comand'a suprema a armatei. Concessiunea facerei drumului o da Maiest. Sea c. r. apostolica.

Ear § 5 dice: Pentru esoperarea concessiunei la cladirea unui drumu de feru vine a se da o petitiune respectiva la ministeriulu de comerci, industria si zidiri publice etc. Pe bas'a acestoru legi regimulu a fostu in dreptu a cladi lini'a aceea, pentru carea s'au gasitu intreprindiatori. Proiectulu pentru lini'a Aradu-Turnu-rosiu e gat'a, pecandu alu liniei Clusiu-Brasiovu, care linia aru const'a vre 120 milioane, inca nu e gat'a. Deca vremu drumu de feru, apoi sa ne multiamim cu lini'a, ce ni o da regimulu; caci de nu, remanemu fara drumu de feru. Apoi combate in representatiune cuventulu „faptu complinitu“ din aline'a 18, prin care se invinuieste regimulu fara dreptate. Toti amu castigatu prin regimu: tieranulu libertate, proprietarulu despagubire, preotimea sasésca ecuivalentula pentru dicima, preotimea romana ajutore, amplotatii lefi etc.; si asi'a nu se cuvine a ne areta nemultiamitori catra regimu. Mai departe-lu nedomeresce in representatiune pasagiulu, unde se dice, ca Austri'a sa intre in negotiatiuni cu Romani'a; caci, dice, candu marea-potere Austri'a n'aru mai ave alte trupe, decatu numai cele eroice, ce stau in Schleswig-Holstein, totusi densulu n'aru pote pretinde, ca ea sa se contielega cu principele Romaniei, care e numai unu vasalu alu Turciei! (Hoho! in stang'a.) Cu unu cuventu declara, ca de ore ce stamu intr'o positiune de alternativa, ca adica ori sa ne lasamu de speranti'a drumului feratu, ori se priimim lini'a ce ni se da, e contra representatiunei.

Rannicher in cuventu samburosu espune statulu cestiunei, si intre applause si acclamatuni sgomotose provoca la unire: desbaterea speciala sa se treca, da, si membrii dietei sa se scole toti ca unulu in concordia fratiésca si sa priimesca adress'a catra Maiestatea Sea!

Gull n'are nimicu incontr'a acestei propuneri, dar dupa regulamentu nu se pote esecuta, caci la desbaterea generala pote fi vorb'a numai de sprijinire ori reieptare. Rannicher crede, ca desbaterea generala se va ncheia si apoi se va pune intrebarea de sprijinire. Presiedintele nu concede a se termina desbaterea generala, mai fiindu in scrisi atatia vorbitori, caror'a le face rendu. Continuandu-se dar desbaterea generala,

Ladisla V aj da intr'o cuventare mai lunga accentueza preferinti'a drumului Oradea-Clusiu-Brasiovu, care intrandu in Transilvani'a dela medianopte-apusu ese in Romani'a spre mediadi-resaritu, atinge cele mai multe cetati si tinuturi ale Transilvaniei si se pote folosi de cea mai mare parte a locuitorilor tieri. Mai departe amintesce, ca lint'a acest'a e aceea, carea Esc. Sea Gubernatorulu, inaltulu Gubernu alu tieri si inalt'a Cancellaria aulica transilvana au aflatu de bine a o recomanda ca mai corespundiatore atatu cu privire la interesele tieri, catu si cu privire la interesele imperiului, si ca lini'a acest'a s'a declarat si din partea celor mai competinti tehnici a fi cea mai buna; si ca pentru lini'a acest'a s'a declarat si ministeriulu c. r. de resbelu din punctu de vedere strategicu. Catu pentru opiniunea publica, ea prin organele sele: prin jurnalele patriotice, atatu magiare si romane, catu si germane- afara de un'a foia germana- inca s'au enunciatu pentru acesta linia. Lucrulu celu mai naturelu dar aru fi, ca membri idietei, ca deputati transilvani, sa se enuncie pentru drumulu acest'a, ce l'aru dori si densulu; dar vediedu din vorbirile antevorbitorilor atatu ale celor de ieri, catu si ale celor de astadi, precumu si din conversarile private cu colegii sei, cu toti purcedu din punctulu de vedere alu concessiunei definitive, ce s'aru fi datu pentru cladirea liniei dela Aradu pana la Alvintz: de aceea, de si densulu in deschiderea unui concursu pentru acelu drumu inca nu pote afla o concessiune definitiva, totusi vediendu cu dorere, ca nu va pote schimb'a convictiunile dietei, intre astfelu de impregiurari nu pote alt'a, decatu a se alatura langa lini'a aceea, carea dela Alvintz incolo aru corespunde mai multu intereselor tieri; si de ore ce acesta linia este aceea, ce duce pela Blasiu pe Tarnavi spre Brasiovu si Buzeu, cu linii laterale la Clusiu si Sabiu, si de ore ce acesta linia o recomanda si comisiunea: pentru aceea partinesce si densulu propunerea comisiunei. Acest'a insa o face cu acea conditiune, ca diet'asa priimesca, a sedice in adress'a asternenda Maiestatei Sele espresu, ca unu drumu, ce intrandu dela Aradu pela Zalam in tier'a nostra, si dupace taia cate-va mile de pamentu dealungulu marginiei, indata aru si esi pela Turnu-rosiu, de si cumva pote aru conveni intereselor comerciale ale imperiului, dar de siguru n'aru corespunde nici intereselor tieri, nici sperantielor de a se da Transilvaniei unu drumu transilvanu, de ore ce unu astfelu de drumu n'aru pote merita numele de drumu ardelenescu. Mai departe cu acea conditiune, ca diet'a sa binevoiesca, nu numai in preambulu, unde sepomenesce ce-va despre acest'a, ci si in petitulu adresei la punctulu 2. a enuncia anumitu, ca in acelasi tempu, in care se va da concessiunea pentru Alvintz-Brasiovu, sa se concessiuneze totdeodatasu liniile laterale Sabiu si Clusiu. —

O b e r t r e n u n c i a l a c u v e n t u .

Dr. Ratiu rectifica comitetulu de invinuirea ce i o face Br. Friedenfels, ca candu elu aru fi deconsideratu lini'a Aradu-Sabiu-Turnurosiu, caci diet'a nu pote consimti totdeun'a cu proiectele regimului; apoi raspunde lui Herbert, ca nu e nimicu derogatoriu pentru unu statu mare, de a intra in negotiatiuni cu unu statu catu de micu, candu acest'a o ceru interesele lui *); in fine crede, ca deca s'aru fi deschisu concursu si pentru lini'a Clusiu-Brasiovu, pentru aceea inca s'aru fi gasitu concurenti, si inca pote mai multi decatu pentru cea dela Aradu la Sabiu.

Maager cere cuventulu; intr'aceea se ivesce o scena forte sgomotosa. Rannicher cere cuventulu pentru unu casu straordinariu si fulgera asupra lui Maager, care parasise tribun'a, ce-i competea ca referinte, si se pusese in scaunele deputatiloru. Rannicher cere, a se intrerumpe siedinti'a

*) Trebuie sa marturisimu, ca aperia acest'a a dreptului principatoru romane unite ni se pare prea domola fatia cu unu atacu atatu de malitosu si fatia cu unu atacatoru, carui'a Romani'a se pare ca si ca statu vasalu i e prea multu. Red.)

pe câte-va minute, că sa se aléga altu referinte, déca Maager se lapeda de stégulu, ce are datorint'a a-lu aperi. **Presiedintele** nu ia 'n considerare propunerea lui Rannicher, dar

Maager se re'ntorce la scaunulu seu de referinte, si incepe a vorbi despre activitatea sea publica (Binder cere cuventu), carea-lu va scuti de invinuirea, ca si-a parasitu steagulu. Intre deputati, dice, numai pentru aceea si-a luat loculu, cá, standu cu totulu pelanga propunerea comitetului, sa póta totusi vorbi despre unu obiectu, despre care in comitetu n'a vorbitu, pentruca inca nu scia. Au auditu adica, ca regimulu e resolutu, a remané pelanga propunerea sea si a cladí lini'a Sabiiu—Turnu-rosiu pentru ori ce pretiu, si ca hotaririle dietei nu voru poté schimbá intru nimicu planulu acest'a. De aceea dar si-a lasatu loculu de referinte si s'a pusu in sírulu deputatiloru, cá catu va poté sa 'mpedece realisarea unui planu, care dupa parerea maioritáti n'aru duce la sfarsitu bunu. (Dr. **Teutsch** cere cuventulu.) Apoi arata in cuventu lungu si fórte energicu, ca regimulu a parasitu calea constitutionale, de óre ce cladirea linieloru ferate se póte face numai dupa contielegerea regimului cu senatulu imperialu. Mai departe invinuesce regimulu, ca e partinitoriu, si spre argumentarea acestui assertu trece preste tóte motivele, ce l'aru fi potutu indemná a partini lini'a Aradu—Sabiiu—Turnu-rosiu; aduce nainte, ca nici din punctulu strategicu, nici din alu comerciului universalu, (care Austri'a dorere inca nici ca-lu are!), nici din alu intereseloru tieriei, nici din alu finantieloru regimulu nu póte partini lini'a acést'a, ci numai din politica, vrendu adica a se folosi de lini'a acést'a, pentru de a face capitalu politicu si de a deschide drumu constitutiunei imperiului. In fine spera, ca regimulu va audí cuvintele de nemultamire ale tieriei si va stá pe locu in drumulu, pe care au plecatu.

Vicepres. gub. Popp aperi regimulu de acus'a partinirei; dintr'alte nu afla competinte regimulu tieriei la aperiarea regimului imperialu.

Obert cere incheierea desbaterei, carea in sa nu se priimesce. Astfelu se continua desbaterea, si cuventulu sedá lui

M. Binder. Acest'a amintesce mai antáiu de positiunea, ce o-a ocupatu densulu atátu in comitatelu sen. imp., cátu si in alu dietei. Apoi venindu la meritulu lucrului, cerca a demonstrá, ca lini'a Aradu—Sabiiu—Turnu-rosiu e cea mai cu scopu de asta data. Transsilvani'a, dice, e in periculu de a fi 'ncungurata de alte drumuri si a remané izolata de comerciulu european; cáci drumulu prin Galiti'a e concessiunatu, asemenea celu de prin Moldo—Romani'a; de aceea regimului nu i se cuviniu imputári, ca n'a facutu nimicu, ci tocmai multamita, ca n'a lasatu sa se eschida Tranni'a de totu. — Drumulu dela Orsiov'a nu se póte incuviintiá, pentruca e fórte greu si sumptuosu, e espusu tunuriloru turcesci, dar mai cu séma pentruca e afara din Transsilvani'a. Pela Vulcanu asemenea nu se póte; celu dela Clusiu va trebui sa se zidésca din Transsilvani'a spre Ungari'a, nu dincontra; deci punctulu celu mai bunu de intrare e valea Muresiului. Déca aru fi in sa sa se zidésca tóte liniel, ce trebuiescu Ardealului, aru trebui facute trei: un'a pe Muresiu, alt'a pe Oltu, a trei'a pe Somesiu. Apoi demustra, ca dupa constitutiune regimulu are dreptulu de a cladí drumuri de feru, si de aceea procederea regimului nu se póte numi neconstitutiunala; combate parerea acelor'a, cari voru sa semene discordia si ura intre regimulu si senatulu imperialu, demustra pe largu, ca lini'a cea adevrata a tieriei aru fi pe Muresiu insusu, ear nu pela Brasiovu si Buzeu; combate parerea aceea, ca Romani'a aru avé interesu a 'ncopciá la Buzeu, de óre ce prin acést'a Moldovi'a aru fi espusa armeloru austriace, in fine se ostenesce a aretá pe largu, ca lini'a pela Turnu-rosiu e cea mai buna d ocandata, si se declara in contra representatiunei.

Dr. Teutsch se 'nvoiesce in principiu cu representatiunea, dar combate pre Maager, pre care-lu espune cá nestatornicu si plinu de contraste in lucrárilé sele, plendandu odata pentru lini'a acést'a, de alta data pentru ceea; o defaimare a regimului din astfelu de gura e lauda pentru regimulu!

Br. de Friedenfels aperi regimulu si specialminté Cancelari'a aulica de invinuirea de a fi partinitoré unei séu altei linii.

Rannicher staruiesce pentru propunerea sea: de a se alege altu referinte in loculu lui Maager.

Alduleanu cá preside alu comitetului respectivu combate acést'a pretensiune; asemenea si **Obert** cá referinte. In fine dupace **Gull** in cuventu lungu si meritoriu espune inca odata statulu cestiunei, ear **Maager** respinge insinuarea suspiciunárei regimului,

se priimesce representatiunea in totu cuprinsulu seu, — cu care acést'a siedintia,

un'a din cele mai importante, mai sgomotósesi mai interesante ale acestei sessiuni, se 'ncheia pe la 3 óre.

Siedinti'a din 25 Iuniu (7 Iuliu) 1864.

Dupa cetirea protocolului in limb'a magiara si dupa unele observári facute de **G. Manu, Schuler-Libloy** si **Schnell**, comuna **Presiedintele**, ca pentru cele trei propositiuni s'au alesu comitetele respective,

Apoi comunica o petitiune din Bohemi'a in privinti'a drumului de feru.

Puscariu si consotii au adusu o propositiune pentru modificarea §-iloru 41 si 49 din patent'a urbariala dto 21 Iuniu 1854, carea dupa ce se va traduce, tipári si impartí, se va aduce la tempulu seu spre desbatere.

Moldovanu cere concedia pe 6 septemáni, incependu din 15 Iuliu; **Maager** asemenea pe 6 septemáni. Ambele concedie se applacidéza.

La ordine e proiectulu de lege pentru sanctiunarea articuliloru de lege, ce i va aduce diet'a. (Proiectulu l'amu publicatu in nr. 48.)

La § 2. **Dr. Teutsch** cere a se lasá afara cuvintele: dupa obiceiulu de mai nainte, — care propunere, dupace **Schuler-Libloy** pretinde a fi in parte si a densului, si dupace **Br. Friedenfels** si **Episcopulu Fogarasy** dau unele desluciri in privinti'a cuventáriloru loru din siedinti'a din urma, se si priimesce mai cu unanimitate.

La § 3. propune **Fogarasy**, a se dice, ca câte unu exemplariu din legi sa se tramita si comuneloru, care propunere dupa unu micu discursu intre **Br. Friedenfels** si **Fogarasy**, se si priimesce. Propunerea lui **Negrutiu**, a se dice: „tramite“ in locu de „intimá“, si apoi: a se tramite si corporatiuneloru morale, nu afla spriginire.

La § 4. **Eitel** propune unu adausu: cá legea, nainte de a se publicá, sa nu se aplice. Nu e spriginitu de ajunsu.

§ 5. se priimesce intregu fára desbatere. Si astfelu **presiedintele** propune, a se face representatiunea si cele de lipsa prin acela-si comitetu, care a pertractatu obiectulu. Se priimesce.

Citirea a trei'a se va face in siedinti'a urmatóre.

Presiedintele provóca a se alege in comitetulu pentru fondulu tieriei altu membru in loculu lui **Maager** celui concediatu.

La ordine e mai departe reportulu asupr'a proiectului de lege pentru schimbarea §§-loru 23, 26 si 85. ai patentei imp. dto 21 Iuniu 1856. Referintele **Schnell** ocupa tribun'a, si cá comisarulu alu regimului **presiedintele** recomanda pre consiliarulu **Lazaru**, care din partea dietei e salutatu cu acclamatiuni.

Referintele **Schnell** citeasca raportulu seu de 26 cóle, dupa care siedinti'a se 'ncheia.

Sabiiu in 4/16 Iuliu. (Felurite.) **Eccellent'a** **Sea Parintele Episcopu Andreiu Br. de Siagun'a** a plecatu Joi in 2/14 Iuliu dimineti'a la 5 óre spre **Mehadi'a**. **Domnedieu** sa-i restitué prin binefacatórele báii de acolo sdruncinat'a scump'a sanatare! — In aceea si se re'ntorce la **Sabiiu P. Archimandritu Popasu** din calatori'a de 8 dile, ce o facuse la **Brasiovu**. — **Adjutantele imperatescu, contele Coudenhoven** a parasitu eri **Sabiiulu**, dupace calatorise in fug'a mare prin tíera, spre a aduce celoru inundati filantropiculu ajutoriu, tramisu loru de insusi bunulu **Domnitoriu**. — **Dela Brasiovu** se scrie, ca 'n urm'a enormeloru inundári ce au stricatu de totu comunicatiunea cu Romani'a, se simte in tóte pártile necasu si lipsa. Aceste câte-va dile au documentatu de ajunsu, ca sute si mii de ómeni patimescu in modu fórte simtibilu inchiderea tieriei nóstre decáttra Romani'a. — Despre esamenele in gimnasiulu nostru din **Brasiovu** ne sosese o corespundintia tocmai pecandu incheiamu; o vomu comunicá in nr. venitoriu. —

Resinári 6 Iuliu s. n. 1864. Eri si alaltaieri s'au tinutu cu elevii din scólele normal-capitali din opidulu nostru, esamenele publice, lu care au presidatu **Précinsti'a** s'a **P. Protopopu** si **Inspectoru districtualu I. Panovicu**. —

Se scie, ca cu inceputulu anului acestui'a scól'a poporala de aici se schimbá in scóla normal-capitala cu 4 clase, se schimbá invetiatorii, si invetiamentulu se puse pe alta basa, amesuratulu instructiunei edate de cátra **Suprem'a Directiune scolara**. **Straformandu-se** dara scól'a, si publiculu au acceptatu cu totu dreptulu sa véda sporiulu, ce l'au facutu invetiatorii cu elevii in decursulu unui anu intregu scolasticu.

Publiculu se adunase într'unu numeru însemnatu, încâtu d'abi-lu cuprindea localitatea. Si din pârti mai departate ne onorara unii dintre invetiatori. Intre alti óspeti ne imbucurá multu presinti'a P. On. D. deputatu alu nostru si Secretariu gubernialu Serv. Popoviciu B a r c i a n u , care in di-u'a d'antáiu au fostu pân' sér'a de fatia.

Inceputulu se facu cu clas'a I. Citirea cu strabune si cirile, atátu civile cátu si bisericesci, merse atátu de bine, încâtu toti se mirara de sporiulu, ce l'au facutu elevii acestia ince-patori, cari asta tómma nu cunosceau nici literele, in sa acum nu numai ca citescu, ci si scriu in ambe formele cu desteritate. Aici s'a vediatu si convinsu fia care de bunatatea metodei de a citi si scrie totu o data, aplicata in Abcdariulu D-lui Prof. Z. B o i u , încâtu numai ignorantii mai potú tiné de metod'a silabisárei, ce au domnitú pâna acum in scólele nóstre incepatóre. Citirea nu numai mehanica, ci si la in-tiesu a eleviloru, cari la diferite întrebári dá respunsuri chiare cu pricepere si nimerite, documentéza din destulu di-liginti'a invetiatorulu clasei acesteia N. Chiornitia, si bun'a metoda, ce au urmatu.

Totu asemenea de bunu si frumosu se vediu sporiulu in citire, calculare si caligrafia si in clas'a I. a fetitiloru, cá clase paralela, de cátra adjunctulu de invetiatoriu N. Bobesiu.

Dupa clas'a I-a la dorinti'a toturoru s'a luatu clas'a IV. Respunsurile ce le-au datu elevii din catechismulu bogatu, au fostu in tóta privinti'a indestulítore. Citirea fluida pe lán-ga analis'a gramaticala, cátu si sintactica, precum si espressiunea de rostu a materiei cetite, documentá pe deplinu sporiulu, ce l'au facutu elevii in gramatica atátu formaria cátu si in sintaxa. Cu deosebire respunsurile din sintaxa (propuseti-nea simpla, amplificata, contrasa si compusa, cum si perióde) au adusu pre toti la uimire, vedindu ca elevii din clase nor-male potú dá astfelu de respunsuri, cari chiaru gimnasisti multi nu suntu in stare a le dá, si a documentá astfelu de price-pere a sintaxei. Din german'a luandu-se traduceri dupa ma-nualulu P. Sav'a Popoviciu B a r c i a n u , dela verbele iregu-larie, nu numai ca tradusera exemple din carte, ci si exemple date de cátra unii din auditori le resolvara fára cea mai mica pedeca. Formele gramaticale, atátu regularie cátu si irregu-larie, le sciau nimeri fórté bine. Din Aritmetica fractiunile vulgare, decimale, relatiunile si proportiunile cu regul'a de trei simpla, se resolvara de cátra scolari atátu mentalu cátu si pe tabla cu pricepere si usuratate. Probele de caligrafia au fostu in tóta privinti'a esemplare.

Vedindu d. Prot. sporiulu aeest'a imbucuratori, nu pu-tú tiné a nu-si esprimá placerea si bucuri'a, si a rosti mul-tiamita Dlui invetiatoriu si Directore respectivu N. M i h a l -t i a n u , si si scolariulu, provocandu totu odata si pre pa-rintii, dintre carii multi erau aci de fatia cá pentru de a vedé resultatulu sporiulu acestuia, sa-si tramita pruncii la gimnasiu,*) sa nu crutie nici o ostenéla, fiindu cei mai multi din-tre densii si inzestrati cu midilócele materiale necesarie, spre a poté tiné câte unu fiu pela scóle mai nalte, din cari apoi sa e-sa individi harnici si inteliginti, si cari apoi sa póta lucrá pentru radicarea natiunei, pentru binele si prosperarea ei si pentru in florirea si fericirea patriei. Dupa acést'a se esami-nara din cantárele bisericesci, si dupa ce cantara câte u-n u l u mai multe irmóse din cele mai grele, cu o indemanare si esactitate de mirare, ce facu onóre invetiatorulu de cantári N. Bobesiu si dlui Directore, care atátu s'au interesatu si au staruitu pentru a radica mediulu acestu importatu de cultura si nobilare a inimei in scólele elementarie la stadiulu, care pe dreptu i se cuvine. Apoi cantara in coru irmosulu invierei, si in urma intonara innulu cunoscutu alu veneratulu nostru Archipastoriu, Esc. Sele Andreiu Br. de Siagun'a, si finira cu innulu populariu. —

Totu astadi sa esamina si clas'a III., care inca au co-respunsu asceptárei generale, de si dela inceputu scól'a acé-st'a au avutu elevii cei mai slabi si nepregatiti, in sa pe lán-ga diliginti'a, ce au aretatu invetiatorulu I. Metiu, au fostu si aici resultatulu invetiamentulu imbucuratori.

A dóu'a di, la 7 óre, se incepú cu clas'a II. examenulu din citirea romána, din computu- verbalu si in scrisu- care au fostu fórté bunu; dara cu deosebire din gramatic'a romána, impreunata cu dic-tandu, dupa form'a analitica, respunsurile au fostu escelinte. Citirea germana, inceputa cu elevii numai din Semestrulu alu 2-lea, au fostu de lauda. Atátu de bine au priceputu in- vetiatorulu respectivu P. Simtionu a-si alege o metoda, prin care sa-si tina elevii totdeun'a atenti si vioi, încâtu erá de mirare atentiunea lor, atragerea si iubirea, ce o aretau cá- tra invetiatorulu lor in decursulu examenulu, care tinú 5 óre.

*) Rogámu pre d. corespundinte a ne comunicá, deaca s'au dusu vre- unu scolaru de acestia la vr'unu gimnasiu ori alta scóla mai inalta. Red.)

Dupa acést'a se esamina fetitiele din clas'a de lucru. Atátu in cetirea cu strabune si civile, cátu si in computu s'au aretatu sporiulu bunu si indestulitoriu. Obiectele lucrute de fetitie erau asiediate pe trei mese: Ciorapi de lán-a si de bum-bacu, manecare (scurteice) de lán-a cusute si stricanite cu flori de totu felulu, si pe lán-ga multe alte lucruri de mána mai mici, cadre fórté frumóse cusute singuru numai dn cátra in-veciacele sub conducerea invetiátorei; un a, ce intipuiá pre maic'a Domnului rogandu-se,— erá prédelicata si frumosu lucrata. Toti cáti au fostu de fatia, au fostu multiamiti cu cele produse in scól'a de lucru.

In fine P. On. D. Protopopu multiamesce toturoru invetia-toriloru pentru ostenele ce le-au pusu intru a-si implini chia-marea lor cea grea de invetiatoriu. P. I. Bratu— si espi-má bucuri'a si multiamirea din partea comunei pentru spo-riulu si resultatulu, ce l'au vediatu la examenulu dela scólele aceste de nou organizate si in privinti'a ast'a tinere. D. Direc-tore multiamesce in termini scurti dlui Protopopu pentru ze-lulu, ce l'au aretatu si-lu aréta in implinirea chiamarei sele, necrutandu nici ostenéla nici betranctie, si in urma amintesce, ca déca s'a facutu vreunu sporiu in anulu acést'a, apoi o buna parte avemu de a multiami antistelui comunale, care in tóta privinti'a ni-au statu intru ajutoriu, cu deosebire au silitu pre toti acei parinti, cari nu-si tramiteau pre pruncii la scóla, luandu tóte mesurile, cá sa nu sté scól'a gola. Deci i mul-tiamesce in numele toturoru invetiatoriloru.

Astadi dupa ce se tinú rogaciune de multiamita pentru finirea anului scolasticu, se adunara toti elevii cu invetiatorii in clas'a IV, unde pe lán-ga unu publicu mare erá si direga-tori'a comunala. Aci se citira classificatiunile, se impartira premiele, se facu promovarea, si in urma se declamara din partea scolariulu mai multe poesii potrivite; si se cantá in coru cu toti elevii. Festivitatea se fini cu impartirea scola-riloru prin clasele, in care se promovara.— Unu Resinarénu.

Varietáti si noutáti de di.

(Fóia romána in Bucovin'a.) In fine ferbin-tea dorintia a nóstra si a fratiloru din Bucovin'a e aprópe de realizare. O corespundintia dto Cernauti a „Concordiei“ ne spune, ca 'n 13/25 Iuniu s'a tinutu o conferintia de inteli-ginti, preoti si civili, carea stabilitu esirea si program'a unei foi romanesci, ca Esc. Sea Eppulu Hakmann inca au aprobatu întreprinderea si ca astfelu din 1/13 Augustu va avé si Bu-covin'a o fóia propria romanésca sub titulu „Steau'a Bucovinei“ sub redactiunea dlui Prot. Sam. Andrieviciu. Urámu din inima acestei întreprinderi, dar ne tememu totdeodata, ca realizarea eii— spre cea mai mare dauna a toturoru Romániloru, dar speci-alminte a Bucoveniloru— iar se va amaná, cáci pân momentulu, in care scriemu aceste, n'amu priimitu inca nici o in sciintiare mai deaprópe. —

(Actu generosu.) Dómn'a directrice a teatrului romanescu din Cernautiu, Fani Tardini, a datu in ca-pital'a Bucovinei o representatiune teatrala in favórea fondu-lui reuniunei románe literarie, din carea resultá venitu curatu de 470f. v. a. (Óre dómn'a Tardini, ce ostenesce atát'a pe câm-pulu literaturii románe, n'aru meritá, a se denumi membru onorariu alu acestei reuniuni?) —

Prospectu statisticu alu c. r. gimnasiu de statu din Sabiiu. La acést'a se afla 1 Directoru, 9 profes-sori ordinari, 2 Catecheti, 1 Suplentu si 7 professori extra-ordinari; cu totulu 20. Studiosi la acestu gimnasiu se afla 291, dintre cari: Románi gr. or. 116, gr. cat. 43, cu totulu 159. Germani rom. cat. 88; Unguri rom. cat. 37; reform. 2; Croati 3; Poloni 3; Boemi 1. —

(Bibliografia.) De curendu a esitu de sub ti-pariu „limb'a romána in oficiu“ unu compendiu alu gramati-cei románe, cu o colectiune de cele mai usitate exprimári in afaceri oficióse germano-románe si romano-germane de d. I. P u s c a r i u . Cei ce dorescu a-si procurá acést'a carte, reco-mendabila, sa se adresezela librari'a S. Filtsch in Sabiiu, unde s'a tiparitu si se afla si de vendiare.

Calatori'a Principelui Cuz'a.

(Continuare si capetu din nr. 50.)

Indata ce Principele se asiedia in balconu, incepú defilarea. Inaltímez Sea laudá multu si de mai multe ori precisiunea si esce-lintea tinuta a trupelor, si avú placerea sa constate progressele considerabili realizate in instructiune cá si in tinu'a armatei.

Unu incidentu particulariu causá óre-care sensatiune si intre oficierii otomani, ce insocia pe Inaltímez Sea, si intre trupe. In tóte armatele europene este obicei, sa se inchine stindardulu inaintea sie-fului Statulu, si siefulu Statulu sa salute stindardulu, care personifica, cá sa dicemu asiá, patri'a, si póta in indoiturele sale interesele si onórea tieriei. Acestu obicei nu se practica de locu in Turci'a. Cu tóte astea Inaltímez Sea, printr'o cugetare de curtoasia, care a fa-

cutu impresiune asupra asistintiloru, si-a desvelit capulu inaintea fia-carui drapelu ce trecea.

Unu altu incidentu a facutu o placere personala Principeiui Alessandru Ioann. La sosirea sea in scola, Inaltmea Sea a gasitu pe DD. oficieri ai misiunii militare franceze, renduti in linia si cari i-au facutu onorile cu sabia in mana. Inaltmea Sea a vorbitu catuva cu D. siefu de escadronu din statulu maioru de Lalobe, comendante alu misiunii, si cu cei alti oficieri, si i-au complimentatu asupra succeseloru pre invederate ale lucrariiloru loru.

Principele Alessandru Ioann si-a luat atunci concediu de la ministrulu de resbelu, Hussein pasi'a, multiamindu-i de tote onorile ce-i a facutu. Seraskierulu respunde, ca are o indoita fericire, fiindu ca ordinu pentru primirea Inaltmei Sale i se dedese personalmente de Maiestatea Sea Sultanulu. Inaltmea Sea adause, retragendu-se ca-i pareu reu ca nu cunoscuse mai dinainte dispositiunile luate si ca s'a aflatu in mica tinuta pentru o revista de onore. Principele purta uniforma de generalu, cu epolete, cu Kepi si plac'a ordinu imperiale Medjidie. Inaltmea Sea i spuse inca, ca nu va lipsi de a spune Maiestatii Sale Sultanului tota satisfactiunea ce avusese.

Principele Alessandru Ioann se duse apoi la Dolm'a-Bakce, spre a visita maretulu vaporu, ce face servitiulu particulariu alu M. S. Sultanului, si care statiunea inaintea palatulu. Rasim pasi'a si comandantele vaporulu facura cu multa gratia onorurile bordulu Inaltmei Sale, care admira in detaliu frumosa constructiune, ingenioasele amendamente, instalarea splendida si tinuta escelinta a Talia-hulu.

Principele Alessandru Ioann trecu pe urma la Tophane, unde I. S. fu primitu la scar'a imperiala si unde gasi, ca si la casarme, trupele sub arme. Marele maistru de artileria aflandu-se absinte, unu generalu de diviziune alu artileriei se puse la dispositiunea Principeiui Domnitoriu alu Romaniloru, spre a-i face onorile maretieloru stabilimente de la Tophane. Atelierele de constructiune a furgonelu, a careloru etc. fura cu amenuntulu visitate de Inaltmea Sea, precum si atelierulu de sfredelirea si ghintuirea tunuriloru, cari sosescu aci in starea bruta din usinele militare de la Zeitin-Burun. Principele a admiratu multu activitatea, ce domina in atelierele de la Tophane, si a felicitatu in gur'a mare pe oficieri pentru abilea directiune data lucrariiloru. „D-vostra sustineti cu demnitate, — dize Inaltmea Sea unuia din oficieri, — vechi'a reputatiune a artileriei otomane.“

Principele Alessandru Ioann plecã din Tophane destulu de tardju, si abia pe la 7 ore s'ra se duse la chiosculu imperialu de la Apele-dulci.

Dumineca dimineti'a, la 8 ore si jumetate, Principele Alessandru Ioann se duse la Fanaru cu-o suita numeroasa si stralucita, spre a asista la liturgi'a patriarchala. La portulu Fanarulu, Inaltmea Sea se urca in trasura si porni spre biserica in mijloculu unei multimi, care striga cu entuziasmu „Zi' rwa!“ Multiamita intervenirei unei trupe de Cavasi, Principele Alessandru Ioann pot'i ajunge nu fara greutate, — asiã de mare era multmea, — la patriarchatu. Liturgi'a incepuse deja. Totu clerulu inaltu veni a priimi pe Inaltmea Sea la port'a din afara a mitropoliei cu cadelnitiele, cu santele imagini si cu cea mai mare ceremonia a bisericeii orientale. Principele-Domnitoriu alu Romaniloru se puse in strana pe unu tron dresatu in fati'a celui alu P. S. Patriarchulu ecumenicu.

Patriarchulu crediu ca pote profita de presintia Inaltmei Sale spre a sacra unu nou episcopu, cea ce da liturgiei dominicale o lungime neobicinuita. O intemplanepreveduita, de care se vorbea multu si intr'unu modu neexactu, si pe care voimu a o mentiona in adeveratele ei proportiuni, facu pe Principele Alessandru Ioann a se retrage mai nainte de implinirea tuturor ceremonieloru consecratiunei noului episcopu.

Voimu a dice mai antaiu, ca Patriarchulu ecumenicu a facutu Inaltmei Sale cele mai inalte onoruri, ce biserica orientala acorda capetelu coronate, si a chiamatu bine-cuventarile cerulu asupra Principeiui Domnitoriu si-a Principesci-Domn'a Principatelu-uniute intr'o rogaciune eocinte, in care numele Principeiui Alessandru Ioann si alu Principesci Elene fura de mai multe-ori repetite. Dara dupa cate ne spunu unii din martorii auriculari, Patriarchulu aru fi crediutu a pot'e resuscitã, intr'unu discursu ce adresa Inaltmei Sale, o formula, pe care Patriarchiu o adresau odinioara ospodariloru, candu acesti'a, venindu a priimi investitura S. Porti, se duceau a cere consecratiunea religioasa la Patriarchulu ecumenicu. Astadi insa, Romani'a are o biserica nationala, alu carei capu este P. S. mitropolitulu Ungro-Vlachiei, capulu clerulu romanu. Acesta biserica, spiritualmente, etc ca si cea din Constantinopole; ea admite, asigura unu, suprematia spirituala, altii dicu numai onorifica, a scaunulu Constantinopolei; dara, in ori-care alta privintia, ea se considera iuependinte, Patriarchulu ecumenicu n'are prin urmare nici o actiune, si mai cu seama nici o actiune politica a exercitã asupra Principatelu-uniute, nici asupra Romaniloru, si cu atãtu mai putãnu asupra Siefulu statulu.

Formul'a de care se servi venerabilulu Patriarchu: „Te ungu si te recunosc de Principe etc.“ amintea unu trecutulu stersu si, amintindu-lu, pareu a dice, ca acestã consecratiune lipsise pana acumu Alesulu natiunei romane. Principele-Domnitoriu alu Principatelu-uniute intrerupse cu respectu pe Sãnt'a Sea, dicensu-i in limb'a greca si cu o voce forte accentata: „Suntu siese ani, parintele meu, de candu sum Principele-Domnitoriu alu Romaniei prin vointi'a natiunei. Multiamescu P. S. Vostre pentru rogatiunile ce ati bine-voitu a adresa pentru mine si pentru Principes'a-Domna, Celui Pre'naltu. Voiu ramãne, ca si parintii mei, fiulu credinciosu alu bisericeii ortodoxe.“

Ceremoniele urmara apoi, si Inaltmea Sea se retrase dupa inaltirea sãntelu daruri.

Principele Alessandru Ioann manifestase dorint'a de a se duce la palatulu patriarchalu, spre a acceptã acolo finele servitiulu divinu si a salutã pe P. S. Patriarchulu: dara enorm'a adunare de omeni nu permise Inaltmei Sale a-si realisa acestu proiectu: Inaltmea Sea nu potã nici chiaru a esã din biserica si a se duce la trasura decãtu prin ajutoriulu unui numerosu detasiamentu de cavasi, care abia potã deschide unu locu de trecere. Asistintii aretau cea mai viva dorintia a ved'e pe Principele Alessandru Ioann, si Inaltmea Sea se primi pretutinden, din mijloculu unei multimi asiã de impresionabile semnele celui maisinceru respectu, cari, afara din biserica, se tradu-

ceau in acclamatii. Principele era in mare uniforma si portã pe lãnga plac'a ordinulu imperialu Medjidie si cea a ordinulu regalulu a S. S. Mauriciu si Lazar alu Italiei cu cordonulu celu mare.

Spre aducere aminte a visitei sale la Fanaru, Principele Alessandru Ioann a tramesu 100 galbini spitalulu grecu.

Populatiunea greca din Fanaru faci actu de recunoscintia priimindu cu curtoasia pe Principele-Domnitoriu alu Romaniloru. Acum de curendu, Principele Alessandru Ioann aflase, ca prin secularizarea averiloru monastiresci in Romani'a, scol'a greca din Constantinopole s'ara fi aflãndu in lipsa de mijloce. Inaltmea Sea, care a anuntiatu proiectulu fondãrei in Constantinopole a unei scole romane, in care sa se primisca elevii tutoru nationalitatiloru de religione orientala, voi pana la infiintirea acestui institutu, sa sustine scol'a greca: Efori'a acestei scole a priimitu in dilele acestea o summa de 3,000 galbini, pe cari Principele Alessandru Ioann i-i da ca ajutoriu, in numele Romaniei.

De la Fanaru, Principele se duse la legatiunea Italiei, spre a inapoiã D-lui comite Greppi, insarcinatulu cu afaceri, visit'a, ce reprezentantele Italie i-facuse sãmbata dimineti'a.

In restulu dilei, Principele Alessandru Ioann a priimitu visit'a mai multoru membri ai corpulu diplomaticu si a mai multoru inalti functinari ai Inaltei Porti.

Ser'a, Principele a prãnditu la ministrulu afaceriloru esterne cu persoanele suitei sale. Toti demnitarii cei mai inalti ai sublimei Porti asista la serbatorea data in onorea Principeiui Alessandru Ioann. Inaltmea Sea a vorbitu multu cu ministrulu de resbelu Hussein pasi'a si cu ministru marinei, Mehemed pasi'a, si-i a felicitatu asupra stãrei escelinte a trupelu si a bastimentelu ce a visitatu.

Luni dimineti'a, protosinghelulu patriarchulu ecumenicu s'a dusu la palatulu imperialu de la Apele-dulci ca sa multiamesca Principeiui Alessandru Ioann in numele Sãntei ale, ca a bine voitu sa onoreze cu visit'a sea patriarchatulu si ca a asistatu la liturgi'a de Dumineca

Ser'a, Principele Alessandru Ioann a prãnditu la ambasadorulu Angliei. Inaltmea Sea av'e hain'a civila. Ministrulu afaceriloru straine si cei mai insemnati functinari ai Inaltei Porti se afla intre ospeti. Sir Henry Bulwer a radicatu unu tãstau pentru Domnitoriu Principatelu-uniute. Intr'unu lungu discursu a facutu istori'a Romaniei de 40 ani si a felicitatu pe Inaltmea Sea, ca a invinsu atãtea difficultati. Ambasadorulu Angliei a reamintitu, ca principele Alessandru Ioann are fericirea sa fia unu Principe alesu de natiunea romana; ca Inaltmea Sea are acestã indoita norocire, ca e alesu de doue ori, voindu, fãra indoiala, prin o delicata alusiune, sa reamintisca votulu mai unanimu, prin care Romani'a au incredintiatu din nou destiunulu loru in mãine Principeiui Alessandru Ioann. Sir Henry Bulwer a reamintitu asemene, de mai multe ori, raporturile de suzeranitate ale Principatelu-uniute cu Inalt'a Porta.

Principele Alessandru Ioann a respunsu D-lui Ambasadoru alu Angliei prin unu tãstau in onorea Sultanulu Abd-ul-Aziz si armatei otomane. Nu se pot'e mai bine exprime ultimele vorbe ale D-lui Henry Bulwer. Inaltmea Sea a adausu, ca a admiratu silintiele si solicitudinea Mai. S. Sultanulu pentru armata sea, ca a admiratu si pe soldati, si a declaratulu cu glasu mare ca armata romana va fi, la trebuintia, avangard'a armatei imperiale. Aceste putine vorbe au produsu, se dice, o impresiune insemnata asupra persoaneloru presinti.

Dupa cina, au trecut in salone unde au urmatu toti membrii corpulu diplomaticu. Principele Alessandru Ioann n'a lasatu pana la 11 ore si jumetate palatulu ambasadei Angliei. —

Din politic'a esteriãra cea mai insemnata novela e, ca Dani'a, dupa decisiunea svațuriloru din Kopenhagen din 11 Iuliu, a si cerutu dela aliati deocãmdatã o pauza in lupta, din care pauza apoi sa resulte armistițiu si pace definitiva.

Nr. 10—3 **Escriere de concursu.**

Infintiandu-se prin incuviintiare mai inalta in comun'a opidulu Resinari statiunea de medicu comunalu, se deschide prin acest'a concursu spre ocuparea eii.

Cu acestu postu e impreunatu afara de accidentiele de pela pacienti (cãte 10 cr. dupa visita), unu salariu anualu de 900 f. adica: Noue sute fiorini v. a., ce se va radica din cass'a alodiala a opidulu in rate trimestrale decursive.

Competitorii la acestã statiune voru av'e a-si tramite franco harthiele loru in asta privire la oficiulu subsemnatu (post'a Sabiiu) celu multu pana in 15 Augustu cal. nou, dovedindu fiacarele prin diplomele recerute,

a) ca au absolvitu cursulu medicinei la o universitate, avendu depusu doctoratulu dupa tote cerintiele statulu nostru, si mai de aprupe —

b) ca este doctoru de medicina, doctoru de chirurgia si magistru de obstetricia.

Alegerea se va face in sensulu statuteloru statorite in asta privire si aprobate dela locurile mai inalte.

Resinari, 25 Iuniu 1864. **Oficiulu opidanu.**

Nr. 12—1 **Publicare.**

In urm'a Rescriptulu inaltulu ministeriu de resbelu din 23 Iuniu a. c. desp. 14 Nr. 1891 se primisce pre inveliamentulu cursulu inaltu, la c. r. Academi'a de medicina si Chirurgia Iosefina elevi Interni (adeca Scolari solvandi seu nesolvandi-erariali si Esterni.

Condit'unile mai de aprupe se potu lua in vedere in Hermanstädter Zeitung vereinigt mit dem Siebenbürger Boten din 16-19 si 22 Iuliu a. c.